

**BADANIE EWALUACYJNE PN.:
WPŁYW PROJEKTÓW REALIZOWANYCH W RAMACH RPO WK-P NA LATA 2007-2013
NA ZATRUDNIENIE W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM**

Zamawiający:

Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego
Pl. Teatralny 2
87-100 Toruń

Wykonawca:

Fundacja IDEA Rozwoju
ul. Wierzbica 57b
05-140 Serock
www.ideaorg.eu

Zespół badawczy:

Stanisław Bienias
dr Katarzyna Lotko-Czech
dr Katarzyna Hermann-Pawłowska
Rafał Trzciński
Sabina Kasoń
Maciej Kolczyński

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Badanie ewaluacyjne finansowane jest ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013

„Wpływ projektów realizowanych w ramach
RPO WK-P na lata 2007-2013
na zatrudnienie w województwie kujawsko-pomorskim”
Raport końcowy

Warszawa, 2015 r.

Badanie ewaluacyjne finansowane jest ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013

SPIS TREŚCI

STRESZCZENIE.....	4
EXECUTIVE SUMMARY	BLĄD! NIE ZDEFINIOWANO ZAKŁADKI.
1. WPROWADZENIE.....	12
2. CELE I ZAKRES BADAŃ	14
3. ZASTOSOWANA METODYKA.....	18
4. DIAGNOZA SYTUACJI NA RYNKU PRACY W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM.....	23
4.1. STAN I DYNAMIKA ZMIAN NA RYNKU PRACY WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO.....	23
4.2. DZIAŁANIA FINANSOWANE Z RPO WK-P 2007-2013 UKIERUNKOWANE NA WZROST ZATRUDNIENIA	37
5. NOWE MIEJSCA PRACY JAKO EFEKTY BEZPOŚREDNIEJ I POŚREDNIEJ REALIZACJI PROJEKTÓW RPO WK-P	42
5.1. MIEJSCA PRACY BEZPOŚREDNIO UTWORZONE W RAMACH PROJEKTÓW REALIZOWANYCH Z RPO WK-P 2007-2013	42
5.2. POŚREDNI WPŁYW PROJEKTÓW RPO WK-P 2007-2013 NA TWORZENIE MIEJSC PRACY W REGIONIE	54
6. EFEKTYWNOŚĆ, SKUTECZNOŚĆ I TRWAŁOŚĆ TWORZENIA MIEJSC PRACY W RAMACH RPO WK-P 2007-2013 ..	56
6.1. KOSZT UTWORZENIA NOWEGO MIEJSCA PRACY	56
6.2. SKUTECZNOŚĆ, TRWAŁOŚĆ UTWORZONYCH MIEJSC PRACY ORAZ OCHRONA JUŻ ISTNIEJĄCYCH.....	58
7. ADEKWATNOŚĆ UTWORZONYCH MIEJSC PRACY W STOSUNKU DO POTRZEB REGIONALNYCH	61
7.1. ZALEŻNOŚCI MIĘDZY INTENSYWNOŚCIĄ WSPARCIA, A POZIOMEM ZATRUDNIENIA W WOJEWÓDZTWIE.....	61
7.2. ADEKWATNOŚĆ UTWORZONYCH NOWYCH MIEJSC PRACY WOBEC ISTNIEJĄCYCH POTRZEB REGIONALNYCH ORAZ W STOSUNKU DO KIERUNKÓW ROZWOJU WOJEWÓDZTWA	67
7.3. BARIERY I PROBLEMY WPŁYWAJĄCE NA TWORZENIE MIEJSC PRACY W REGIONIE (DOBRE PRAKTYKI).....	69
8. TABELA REKOMENDACJI	76
SPIIS RYCIN	81
SPIIS TABEL	83
WYKAZ SKRÓTÓW	84
SŁOWNIK TERMINÓW	85
ZAŁĄCZNIKI	88
ZAŁĄCZNIK NR 1 PRZYKŁADY DOBRYCH PRAKTYK W ZAKRESIE ZATRUDNIENIA	88
Caritas Diecezji Toruńskiej.....	88
Zakłady Przemysłu Cukierniczego Barbara Lujckx sp. z o. o.	94
ZAŁĄCZNIK NR 2 DANE STATYSTYCZNE CHARAKTERYZUJĄCE KUJAWSKO-POMORSKI RYNEK PRACY	100
ZAŁĄCZNIK NR 3 ODPOWIEDZI NA PYTANIA EWALUACYJNE	112
ZAŁĄCZNIK NR 4 BIBLIOGRAFIA.....	122
ZAŁĄCZNIK NR 5 WZORY NARZĘDZI BADAWCZYCH.....	124
Ankieta CAWI/CATI.....	124
Scenariusz IDI.....	133
Scenariusz FGI.....	137

Streszczenie

CELE I ZAKRES BADANIA

Niniejszy raport zawiera podsumowanie badań i analiz, przeprowadzonych w ramach ewaluacji "Wpływ projektów realizowanych w ramach RPO WK-P na lata 2007-2013 na zatrudnienie w województwie kujawsko-pomorskim", realizowanej przez Fundację IDEA Rozwoju na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Głównym celem ewaluacji było:

- Określenie wpływu projektów realizowanych w ramach RPO WK-P na lata 2007-2013 na zatrudnienie w województwie kujawsko-pomorskim poprzez analizę ich skuteczności i efektywności.

Badanie realizowało ponadto trzy cele szczegółowe, tj.:

- Diagnozę stanu rynku pracy w województwie kujawsko-pomorskim.
- Ocenę realizacji wskaźników celu strategicznego i wskaźników horyzontalnych pod kątem osiągnięcia wartości docelowych.
- Analizę i ocenę wpływu projektów realizowanych w ramach RPO WK-P 2007-2013 na wzrost lub utrzymanie zatrudnienia w województwie kujawsko-pomorskim.

W procesie oceny Programu zastosowano cztery kryteria ewaluacyjne - adekwatność, skuteczność, efektywność oraz trwałość

METODOLOGIA

W badaniu zastosowano zasadę triangulacji. Wykorzystano następujące metody i techniki badawcze:

1. Analiza danych zastanych (*desk research*).
2. Badania ilościowe projektów zrealizowanych w ramach RPO WK-P 2007-2013 (n=886).
3. Wywiad grupowy (FGI) z beneficjentami RPO WK-P 2007-2013 (n=8).
4. Indywidualne wywiady pogłębione (IDI) z przedstawicielami IZ RPO WK-P 2007-2013 zajmującymi się koordynowaniem projektów, w ramach których utworzono miejsca pracy (n=7), z przedstawicielami Wojewódzkiego Urzędu Pracy (n=3), z przedstawicielami Prezydium Sejmiku Gospodarczego Województwa Kujawsko-Pomorskiego i przedsiębiorstw (n=5) oraz krajowymi i regionalnymi ekspertami rynku pracy (n=2).
5. Analiza SWOT.
6. Metaanaliza badań ewaluacyjnych, których celem było m.in. tworzenie miejsc pracy.
7. Spotkanie warsztatowe.
8. Studia przypadku (*case study*).

WYNIKI BADANIA

1. Diagnoza sytuacji na rynku pracy w województwie kujawsko-pomorskim

Stan i dynamika zmian na rynku pracy województwa kujawsko-pomorskiego

W latach 2007-2014 w województwie kujawsko-pomorskim obserwowano szereg zmian na rynku pracy, niestety przestrzeń tą cechowało wiele negatywnych zjawisk. Eksperti rynku pracy wskazują, że patrząc z perspektywy całej Polski – w województwie kujawsko-pomorskim jest jeden z najtrudniejszych rynków pracy. Charakteryzuje się on trwałą nierównowagą – pod względem skali bezrobocia i jego natężenia, a także w stosunku do przeciętnej sytuacji na rynku pracy w całym kraju. W okresie 2007-

2008 stopa bezrobocia w województwie kujawsko-pomorskim była niższa niż 15%. Natomiast od roku 2009 sytuacja ta ulegała stałemu pogorszeniu, i w 2013 roku osiągnęła poziom 18,2%, przy 150 tysiącach zarejestrowanych bezrobotnych. Poziom bezrobocia pozostawał silnie zróżnicowany wewnątrz regionu. W przypadku ponad połowy powiatów przekraczał 20%. Z drugiej strony, w największych ośrodkach (Bydgoszcz i Toruń) był on przeszło dwukrotnie niższy¹. Korzystnie kształtował się natomiast współczynnik aktywności zawodowej², który w latach 2007-2013 wzrósł z poziomu 51,6% do 55,8%, osiągając tym samym wartość bardzo zbliżoną do ogólnokrajowej.

Działania finansowane z RPO WK-P 2007-2013 ukierunkowane na wzrost zatrudnienia

Na wzrost zatrudnienia ukierunkowana była głównie 5 Oś Priorytetowa. Przypadało na nią blisko 26% ogólnej alokacji Programu. Oczekuje się, że realizacja projektów w tej Osi skutkować będzie utworzeniem 2470 miejsc pracy. Wartość wskaźnika horyzontalnego, dla całego Programu, została ustanowiona na poziomie 3200 nowych etatów, przypadających w równej proporcji na kobiety i mężczyzn.

2. Nowe miejsca pracy jako efekty bezpośredniej i pośredniej realizacji projektów RPO WK-P 2007-2013

Miejsca pracy bezpośrednio utworzone w ramach projektów realizowanych z RPO WK-P 2007-2013

Zarówno na podstawie bazy KSI (SIMIK 07-13), dokumentacji projektowej jak i badań ilościowych, można stwierdzić że wskaźnik celu strategicznego RPO WK-P 2007- 2013 – liczba bezpośrednio utworzonych nowych etatów (EPC) został osiągnięty.

Według oszacowania bazującego na wynikach ankietowania beneficjentów, do momentu realizacji badania utworzonych zostało 4330,2 etatów. Podział powstałych miejsc pracy ze względu na płeć przedstawia się następująco: mężczyźni (57%), kobiety (43%).

W trakcie badania, niektóre projekty były nadal realizowane. Dlatego też, docelowa liczba nowopowstałych miejsc pracy będzie zapewne większa. Powinna ona osiągnąć lub nawet przekroczyć zakładany przez beneficjentów poziom 4954,68 etatów³.

Pośredni wpływ projektów RPO WK-P 2007-2013 na tworzenie miejsc pracy w regionie

Jedynie niewielka grupa z badanych beneficjentów wskazała, że dzięki realizacji ich projektu, udało się pośrednio utworzyć nowe miejsca pracy w innych podmiotach korzystających z rezultatów tego projektu. W badanej próbie sytuację taką wskazano w odniesieniu do 32 projektów (łącznie 4% próby). Zgodnie bowiem z deklaracjami beneficjentów, pośrednio udało się utworzyć co najmniej 648 etatów. Jest to jednak w głównej mierze efekt jednego projektu, w którym beneficjent zadeklarował, że w następstwie realizacji projektu utworzono aż 374 etaty. Wartość tę należy jednak traktować z pewną ostrożnością. Bazuje ona bowiem wyłącznie na deklaracji respondenta. Warto również pamiętać, że beneficjenci mieli ograniczoną możliwość tworzenia miejsc pracy u swoich klientów lub kooperantów.

¹ Przytaczane dane oparte są na rejestrowanej stopie bezrobocia, publikowanej przez Główny Urząd Statystyczny.

² Źródło: Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności /www.stat.gov.pl/

³ Jest to wartość odpowiadająca zsumowanej wartości planowanych do utworzenia miejsca pracy w ramach poszczególnych projektów. Analiza danych sprawozdawczych wskazuje, że w przypadku przeważającej większości projektów, liczba utworzonych już miejsc pracy jest równa liczbie planowanych lub większa od zakładanej

Tabela 9. Zrealizowane i realizowane wszystkie projekty RPO WK-P 2007-2013 w podziale na powiaty wg miejsca realizacji projektów (stan na koniec 2014 r.)

powiat	liczba projektów	wydatki kwalifikowalne projektów (zł)	dofinansowanie projektów (zł)
m.Toruń	387	1 334 611 104,19	839 889 470,62
m.Bydgoszcz	314	1 112 546 381,46	639 657 084,92
inowrocławski	143	344 397 170,82	190 592 531,55
bydgoski	131	186 323 641,04	99 411 226,78
toruński	119	257 133 156,93	161 127 401,83
włocławski	85	156 535 825,68	91 611 026,48
brodnicki	77	186 543 767,75	102 392 354,21
m.Grudziądz	76	270 384 684,34	161 135 332,60
świecki	75	189 569 654,96	107 062 147,98
m.Włocławek	74	318 156 939,68	190 836 333,41
aleksandrowski	70	152 411 353,71	80 631 296,70
tucholski	70	151 072 524,99	79 211 315,51
chełmiński	65	134 843 270,45	76 030 224,76
nakielski	65	236 372 116,93	150 988 684,06
żniński	60	82 896 734,86	43 158 505,66
radziejowski	53	76 802 437,26	46 592 490,56
lipnowski	47	76 439 118,85	44 549 816,03
sepoliński	46	82 394 051,86	51 060 920,61
golubsko-dobrzyński	43	107 904 070,10	66 726 322,24
rypiński	43	110 121 945,12	61 419 376,81
wąbrzeski	41	97 354 760,46	57 685 158,88
grudziądzki	40	148 587 590,23	88 633 077,61
mogileński	35	92 310 377,32	51 640 523,41
Na terenie więcej niż 1 powiatu oraz poza województwem	81	1 151 652 377,48	818 716 667,07
OGÓŁEM	2 240	7 057 365 056,47	4 300 759 290,29

Źródło: opracowanie własne na podstawie: KSI (SIMIK 07-13)

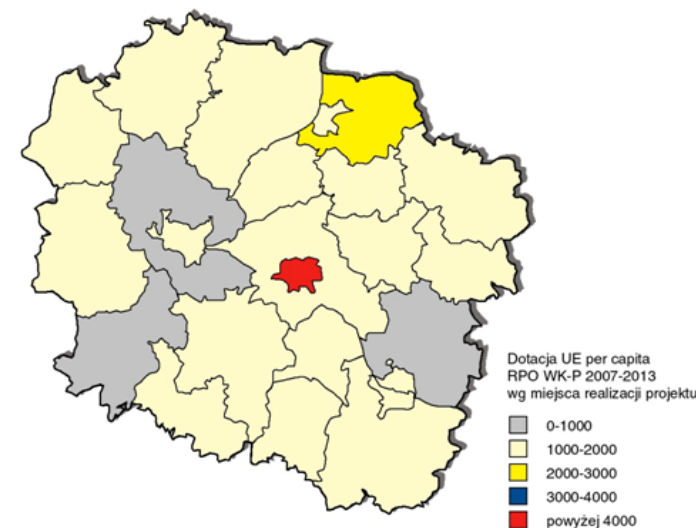
Eksperti rynku pracy wskazują, że wśród działań Regionalnych Programów Operacyjnych w największym stopniu do zwiększania zatrudnienia przyczyniały się działania skierowane na tworzenie własnych firm. Umożliwiły one tym osobom, które miały „pierwiastek przedsiębiorczości” założenie własnej firmy. Jednak należy się w przyszłości zastanowić nad wysokością dotacji, bo jej zwiększenie nie dawało wartości dodanej w postaci zatrudnienia nowych osób.

Większa była efektywność interwencji kierowanych bezpośrednio do podmiotów tworzących miejsca pracy, niż do innych organizacji rynku pracy – np. firm szkoleniowych (choć w przyszłości nie należy z nich rezygnować, tylko raczej połączyć z interwencjami „twardszymi”).

Według ekspertów rynku pracy – na początku RPO WK-P 2007-2013 nie był zbyt nastawiony na tworzenie miejsc pracy w kontekście kryteriów wyboru projektów, które zakładałyby właśnie wspieranie zatrudnienia. Najwcześniej kryteria wyboru dotyczące tworzenia lub utrzymania miejsc pracy zostały wprowadzone do Osi 5 Wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw. Eksperti uważają również, że w przyszłości tego typu kryteria powinny być brane pod uwagę – jeśli nie w postaci kryteriów wyboru czy kryterium dostępu – to jednak powinien zostać zaszczepiony taki sposób myślenia, że dzięki danemu projektowi nawet pośrednio w przyszłości powstaną miejsca pracy dla osób, które mieszkają na obszarze województwa.

Z drugiej strony pojawiły się głosy, że środki w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych nie powinny być nastawione na tworzenie miejsc pracy, lecz skupiać się na wprowadzaniu pewnych zmian systemowych, nowych rozwiązań, które wpływałyby na konkurencyjność przedsiębiorców i stanowiłyby stałą zmianę, a za tym będa szły miejsca pracy. Pojawilo się nawet stwierdzenie, że na poziom bezrobocia RPO WK-P 2007-2013 nie ma aż takiego przełożenia, bo jest instrumentem zbyt małej skali, by taki efekt mógł wywołać. Jednak

Zrealizowane i realizowane **wszystkie projekty** RPO WK-P 2007-2013 w podziale na powiaty **wg miejsca realizacji projektów** (stan na koniec 2014 r.)

Powiat	dofinansowanie	1 mieszk.	per capita	per capita
Projekty RPO WK-P 2007-2013 w podziale na powiaty wg miejsca realizacji projektu (stan na koniec 2014 r.)				
Regionalny Program Operacyjny				
dotacja UE na 1 mieszkańca				
województwo kujawsko-pomorskie				
m. Toruń	839 889 470,62	188 796	4 448,66	4 449
m. Bydgoszcz	639 657 084,92	336 015	1 903,66	1 904
inowrocławski	190 592 531,55	160 242	1 189,40	1 189
bydgoski	99 411 226,78	107 593	923,96	924
toruński	161 127 401,83	99 437	1 620,40	1 620
włocławski	91 611 026,48	87 214	1 050,42	1 050
brodnicki	102 392 354,21	77 119	1 327,72	1 328
m. Grudziądz	161 135 332,60	90 898	1 772,70	1 773
świecki	107 062 147,98	97 733	1 095,46	1 095
m. Włocławek	190 836 333,41	110 525	1 726,64	1 727
aleksandrowski	80 631 296,70	55 263	1 459,05	1 459
tucholski	79 211 315,51	48 026	1 649,34	1 649
chełmiński	76 030 224,76	51 104	1 487,75	1 488
golubsko-dobrzyński	150 988 684,06	85 312	1 769,84	1 770
nakielski	43 158 505,66	70 222	614,60	615
żniński	46 592 490,56	42 123	1 106,11	1 106
radziejowski	44 549 816,03	67 022	664,70	665
lipnowski	51 060 920,61	41 738	1 223,37	1 223
sepoliński	66 726 322,24	45 474	1 467,35	1 467
golubsko-dobrzyński	61 419 376,81	44 954	1 366,27	1 366
rypiński	57 685 158,88	34 826	1 656,38	1 656
wąbrzeski	88 633 077,61	40 386	2 194,65	2 195
grudziądzki	51 640 523,41	46 459	1 111,53	1 112
mogileński				
żniński				

Liczba mieszkańców wg Państwowej Komisji Wyborczej na dzień 31.12.2013 r.

Źródło – „Wpływ projektów realizowanych w ramach RPO WK-P na lata 2007-2013 na zatrudnienie w województwie kujawsko-pomorskim” Raport końcowy. Warszawa 2015. Fundacja IDEA Rozwoju.

Dotacja Unii Europejskiej
w latach 2004-2014
na 1 mieszkańca w złotych

POLSKA - 8932

Dane z dnia 30.10.2014
Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
<http://www.mapadotacji.gov.pl/statystyki-i-porownania>

POLSKA	8 932,03
województwa:	
1. warmińsko-mazurskie	10 802,15
2. podkarpackie	9 918,92
3. mazowieckie	9 577,43
4. pomorskie	9 112,53
5. zachodniopomorskie	8 564,49
6. dolnośląskie	8 416,59
7. łódzkie	8 398,96
8. lubuskie	8 285,38
9. podlaskie	8 177,78
10. lubelskie	8 096,96
11. świętokrzyskie	8 021,66
12. śląskie	7 139,74
13. małopolskie	6 782,38
14. opolskie	6 629,66
16. wielkopolskie	6 490,74
16. kujawsko-pomorskie	6 469,18

